

การพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนการปฏิบัติการพยาบาลตามหลักฐานเชิงประจักษ์ เพื่อการแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ

The Development of Evidence-based Nursing Practice Instructional Model for Critical Problem Solving

มัฏฐาวรณ ลียุทธานนท์¹, ทวีศักดิ์ จินดานุรักษ์¹, จุฬารัตน์ ธรรมประทีป¹, อรพรรณ ลีอบุญวัชชัย²

Matthawan Leeyutthanont¹, Tweesak Chindanuruk¹, Jurarat Thammapretee¹, Oraphun Leuboonthavatchai²

บทคัดย่อ

การวิจัยและพัฒนา มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนการปฏิบัติการพยาบาลตามหลักฐานเชิงประจักษ์เพื่อการแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณและศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอน มี 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาวิเคราะห์สภาพและความต้องการ 2) การออกแบบและพัฒนารูปแบบ 3) การทดลองใช้รูปแบบ และ 4) การประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบ โดยแบบแผนการทดลองสองกลุ่มวัดก่อนและหลังการทดลอง ระยะเวลา 4 สัปดาห์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาลปี 3 ที่ศึกษาวิชาปฏิบัติการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางจิต เป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 8 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 8 คน ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย กลุ่มทดลองได้รับการสอนตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ส่วนกลุ่มควบคุมสอนตามรูปแบบปกติ เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ และแบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอน ที่ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน และความเชื่อมั่นครอนบาคแอลฟา เท่ากับ .92 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และสถิติทดสอบแมน-วิทนีเยี่ยและวิลคอกชัน

ผลการวิจัย พบว่า 1) รูปแบบการเรียนการสอน มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ จุดมุ่งหมายการสอน การประเมินผู้เรียนก่อนสอน การจัดการกระบวนการเรียนการสอน 9 ขั้นตอน การประเมินผลการเรียนการสอนและข้อมูลป้อนกลับ และ 2) คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณหลังได้รับการสอนตามรูปแบบของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณของกลุ่มทดลองหลังการสอนตามรูปแบบสูงกว่าก่อนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และความพึงพอใจของนักศึกษาต่อรูปแบบของกลุ่มทดลองอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, $SD = .62$) ข้อเสนอแนะจากการวิจัย การใช้คำถามและการสะท้อนคิดอย่างมีวิจารณญาณในกระบวนการจัดการเรียนการสอน จะทำให้ผู้เรียนสนใจและกระตือรือร้น

คำสำคัญ: รูปแบบการเรียนการสอน การปฏิบัติการพยาบาลตามหลักฐานเชิงประจักษ์ การแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ

Abstract

This research and development aimed to develop an evidence-based nursing practice instructional model for critical problem solving and evaluate the effectiveness of the model. The study encompasses four phases: 1) situational analysis and need assessment, 2) design and development, 3) model implementation, and 4) instructional model evaluation. Pre-test and post-test were implemented. The samples of this study were

¹ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

¹ Faculty of Education, Sukhothai Thammathirat Open University

² วิทยาลัยเซนต์หลุยส์

² St. Louis College

the third-year nursing students who took Nursing Practice for Persons with Mental Health Problems. Eight of them were a control group and eight of them were an experimental group. They were selected through sample random sampling. The experimental group was taught by using the instructional model; whereas, the control group was taught with the traditional instruction for four weeks. The instruments used for data collection were the critical problem-solving skills test and a satisfaction questionnaire. Both instruments were validated by three experts and the Cronbach's Alpha Coefficient was .92. The data were analyzed by descriptive statistics and Mann-whitney U test and Wilcoxon.

The result revealed that 1) the model consisted of five components: instructional purposes, learner pre-evaluation, learning and teaching management including nine processes, learning and teaching evaluation and feedback. 2) The overall post-test scores on critical problem solving skill tests of the experimental group were significantly higher than the scores of the control group. The overall post-test of the experimental group scores were also significantly higher than the scores of the control group ($p < .05$). The scores of the model satisfaction were at a high level. This suggests that using questions and critically reflective thinking instructional process can draw students' attention and eagerness to study.

Keywords: Instructional model, Evidence-based nursing practice, Critical problem solving

บทนำ

การจัดการศึกษาพยาบาลมีเป้าหมายสำคัญคือการพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพในการเรียนรู้ด้วยตนเองมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical thinking) และการตัดสินใจทางคลินิก (Clinical decision making) ที่เป็นทักษะการคิดขั้นสูงเพื่อการแก้ปัญหา (Problem solving) (ลัดดาวัลย์ ไวยสุระสิงห์ และสุภาวดี นพรุจจินดา, 2554) แต่จากการศึกษาพบว่า นักศึกษาพยาบาลมีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ อีกทั้งไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้จากการเรียนภาคทฤษฎีไปประยุกต์ในการแก้ปัญหาการพยาบาลในภาคปฏิบัติได้ (จันทรา พรหมน้อย, เนตรนาภา พรหมเทพ, และศมนันท์ ทศนีย์สุวรรณ, 2555; สุระพรรณ พนมฤทธิ์, ศุภกิจ เจริญสุข, และนันทิกา อนันต์ชัยพัชานา, 2554) สอดคล้องกับจากผลการประเมินการเรียนรูตามมาตรฐาน 6 ด้านของบัณฑิต โดยผู้ใช้บัณฑิต ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสู่ราษฎร์ธานี ปีการศึกษา 2557 พบว่า บัณฑิตมีความสามารถในการนำข้อมูลและหลักฐานไปใช้ในการอ้างอิงและแก้ไขปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.30$) และการสนทนากลุ่มกับอาจารย์ผู้สอนภาคปฏิบัติ พบว่า นักศึกษาสามารถนำข้อมูลและหลักฐานไปใช้ในการอ้างอิงและแก้ไขปัญหาค่อนข้างน้อย ส่วนใหญ่ นำข้อมูลมาจากเอกสารการสอน และตำราวิชาการบางส่วน บางรายวิชาได้มีการสืบค้นงานวิจัยที่นำไปใช้ในการแก้ปัญหา ได้แก่ รายวิชาปฏิบัติการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางจิต การประเมินผลหลังการสอนพบว่า นักศึกษาบางคนไม่สามารถจัดระบบข้อมูล ตั้งสมมติฐานเพื่อหาเหตุผลโต้แย้งข้อเท็จจริง แยกแยะ พิจารณาข้อมูลเพื่อสรุปการตัดสินใจในการแก้ปัญหา และให้การพยาบาลที่ไม่สอดคล้องกับบริบทของผู้รับบริการและผลการประเมินการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ พบว่า ยังไม่มีรูปแบบการเรียนการสอนและวิธีการสอนที่ชัดเจนในการพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหา ซึ่งกระบวนการแก้ปัญหามองจะต้องผ่านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ที่ใช้ความคิด ความรู้สึก ความเป็นตัวของตัวเองว่าสิ่งใดควรเชื่อหรือควรกระทำ การคิดมีการสะท้อนกลับ พิจารณาไตร่ตรองข้อมูล มีเหตุผล มีหลักเกณฑ์ มีการเชื่อมโยงข้อมูล วิเคราะห์ตรวจสอบ เปรียบเทียบสถานการณ์และบริบทที่เกี่ยวข้องอย่างรอบคอบซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจในการแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ (พิริยลักษณ์ ศิริศุภลักษณ์, 2556) จากลักษณะการแก้ปัญหาและการคิดอย่างมีวิจารณญาณที่มีความเหมือนและมีแนวทางในการปฏิบัติที่สามารถทำควบคู่กันไปเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ดังนั้นผู้สอนจึงต้องพัฒนา

ความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถในการแก้ปัญหาและประยุกต์กับสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณนี้ ผู้สอนจะต้องออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนพิจารณาไตร่ตรองและตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหาบนพื้นฐานของข้อมูลที่หลากหลาย: เรียนรู้ในแนวใหม่ที่เป็นแนวสร้างสรรค์ (Innovative approach) ได้รับความรู้โดยตรง (Experiential - based Learning) เรียนรู้ด้วยตนเอง (Self - study learning) รู้จักสร้างและพัฒนาความรู้ (Research - based Learning) (ไพฑูริย์ ลินลารัตน์, 2557) และนำไปสู่การแก้ปัญหาที่เหมาะสม ซึ่งในการเรียนการสอนภาคปฏิบัติของสถาบันการศึกษาพยาบาลได้จัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นผู้เรียนให้มีความตื่นตัว พัฒนาการบวนการคิด โดยมีการบูรณาการกระบวนการพยาบาลกับการปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ (Evidence-based practice) มาเป็นกระบวนการแก้ปัญหาทางการพยาบาลที่นำไปสู่ “การปฏิบัติการที่เป็นเลิศ” (Best practice) เนื่องจากมีข้อมูลที่หลากหลาย และมีการตัดสินใจอยู่บนพื้นฐานของการสืบค้นตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และงานวิจัยอย่างเป็นระบบ มีการประเมินและพิจารณาข้อมูลอย่างรอบคอบ มีขั้นตอนการสอน ได้แก่ การตั้งคำถามจากสถานการณ์ปัญหาที่ (Ask) การสืบค้นหลักฐานเชิงประจักษ์ (Acquire) การประเมินคุณภาพหลักฐานเชิงประจักษ์ (Appraise) การตัดสินใจและนำไปปฏิบัติโดยนำผลการวิจัยไปใช้เพื่อการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์หรือการแก้ปัญหา (Apply) และการตรวจสอบผลการปฏิบัติ (Assess) (ทัศนีย์ เกริกกุลธร, 2553) การเรียนการสอนภาคปฏิบัติดังกล่าว ทำให้ผู้เรียนมีการใ้รู้ตั้งคำถาม พิจารณาไตร่ตรอง สะท้อนกลับ เป็นนักคิดอย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์ และทำให้เพิ่มความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณได้ (Ellis, 2013)

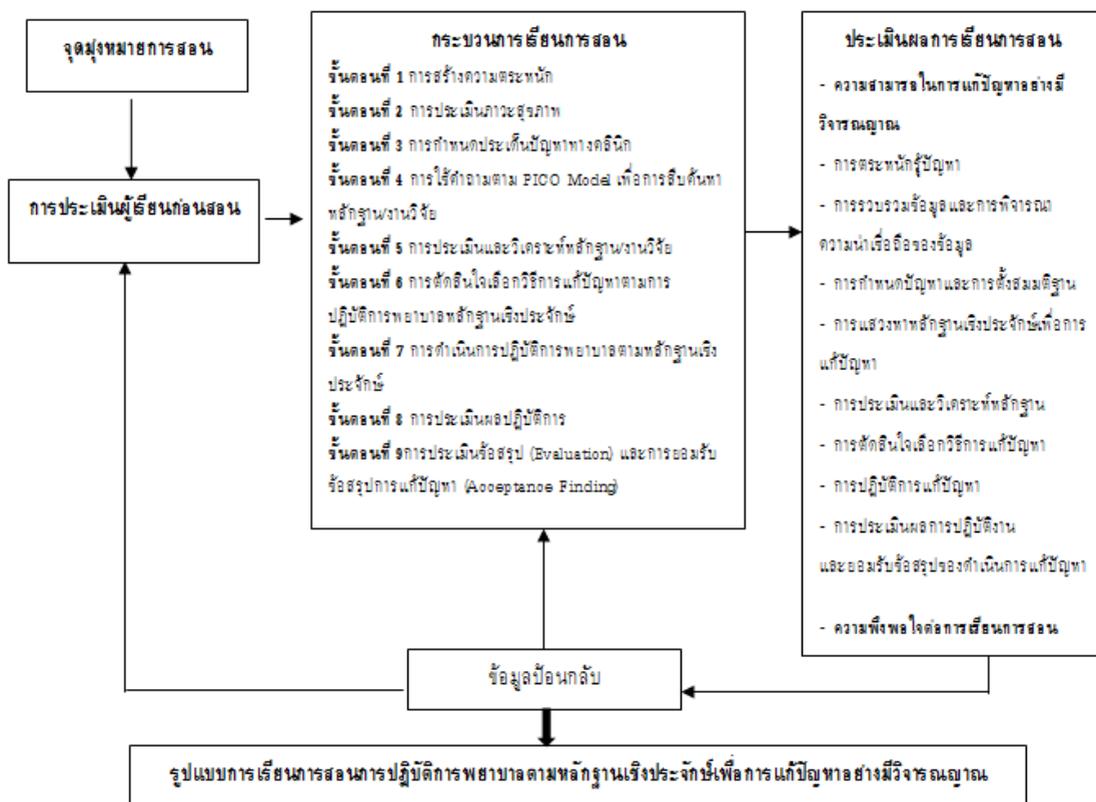
จากสภาพปัญหาและเหตุผลข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยต้องการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนการปฏิบัติการพยาบาลตามหลักฐานเชิงประจักษ์เพื่อการแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ ภายใต้แนวคิดของของเกลเซอร์ (Glaser, 1965) ที่มีองค์ประกอบสำคัญของการเรียนการสอนเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ และแนวคิดการเรียนรู้ของกานเย (Gagné, 1985) ที่มีกระบวนการเรียนรู้ในการพัฒนากระบวนการคิดแก้ปัญหาตั้งแต่การสร้าง ความสนใจ แจ่มจุดประสงค์ให้ผู้เรียนทราบ กระตุ้นให้ผู้เรียนระลึกรถึงความรู้เดิมที่จำเป็นสนับสนุนการเรียนรู้ ให้แนวทางการเรียนรู้ ให้ลงมือปฏิบัติ ให้ข้อมูลย้อนกลับ ประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ และส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอนการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับขั้นตอนสำคัญของการปฏิบัติการพยาบาลตามหลักฐานเชิงประจักษ์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณให้กับผู้เรียนและนำไปสู่ปฏิบัติการพยาบาลที่มีคุณภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้รับบริการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนการปฏิบัติการพยาบาลตามหลักฐานเชิงประจักษ์เพื่อการแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนการปฏิบัติการพยาบาลตามหลักฐานเชิงประจักษ์เพื่อการแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล
 - 2.1 เปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการเรียนการสอนการปฏิบัติการพยาบาลตามหลักฐานเชิงประจักษ์
 - 2.2 เปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล ระหว่างกลุ่มที่ได้รับการเรียนการสอนตามรูปแบบการเรียนการสอนการปฏิบัติการพยาบาลตามหลักฐานเชิงประจักษ์ กับกลุ่มที่ได้รับการเรียนการสอนตามรูปแบบปกติ
 - 2.3 ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาพยาบาลต่อรูปแบบการเรียนการสอนการปฏิบัติการพยาบาลตามหลักฐานเชิงประจักษ์

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยใช้รูปแบบการเรียนการสอนของเกลเซอร์ (Glaser, 1965) ที่มีองค์ประกอบ ได้แก่ จุดประสงค์ของการสอน การประเมินผู้เรียนก่อนสอน การจัดการกระบวนการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนการสอนและข้อมูลย้อนกลับไปยังขั้นตอนที่ผ่านมาซึ่งการจัดการกระบวนการเรียนการสอน ใช้แนวคิดการเรียนรู้ของกานเย (Gagné, 1985) มีขั้นตอนการพัฒนากระบวนการคิดแก้ปัญหา 9 ขั้นตอน ได้แก่ การสร้างความสนใจ (Gaining attention) แจงจุดประสงค์ให้แก่ผู้เรียนทราบ (Informing the learner of the objection) กระตุ้นให้ผู้เรียนระลึกถึงความรู้เดิมที่จำเป็น (Stimulating recallof prerequisite learned capabilities) เสนอบทเรียนใหม่ (Presenting the stimulus) ให้แนวทางการเรียนรู้ (Providing learning guidance) ให้ลงมือปฏิบัติ (Eliciting the performance) ให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ (Assessing the performance) และส่งเสริมความแม่นยำและการถ่ายโอนการเรียนรู้ (Enchancing retention and transfer) รวมทั้งมีการประเมินพฤติกรรมการเรียนรู้รวมกับการประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอน แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับขั้นตอนลำดับของการปฏิบัติการพยาบาลตามหลักฐานเชิงประจักษ์ ได้แก่ การกำหนดปัญหาทางคลินิก การสืบค้นหลักฐานหรืองานวิจัย การประเมินและวิเคราะห์หลักฐานหรืองานวิจัยการสังเคราะห์หลักฐานหรืองานวิจัย การดำเนินโครงการปฏิบัติตามหลักฐานเชิงประจักษ์ และการประเมินผลการปฏิบัติการหรือผลลัพธ์ของโครงการ (ฟองคำ ติลกสกุลชัย, 2551) และใช้กระบวนการพยาบาล (Nursing Process) มาบูรณาการเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของรูปแบบมากที่สุด ดังนั้นผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดดังกล่าวและมาพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้เป็นวิจัยและพัฒนา (Research and Development) แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์สภาพและความต้องการ (Analysis: Research) โดยวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับผลการประเมินการจัดการเรียนการสอน สมรรถนะของผู้เรียน ความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล การจัดการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติรายวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางจิต หลักรัฐพยาบาลศาสตรบัณฑิต และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนของเกลเซอร์ (Glaser) แนวคิดการเรียนรู้อิงของกานเย (Gagne) ขั้นตอนการปฏิบัติการพยาบาลตามหลักฐานเชิงประจักษ์ และกระบวนการพยาบาล และได้สนทนากลุ่มกับอาจารย์พยาบาลผู้สอนรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางจิต จำนวน 5 คน

ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนาารูปแบบ (Design and Development) โดยสังเคราะห์ข้อมูลจากขั้นตอนที่ 1 มาร่างรูปแบบการเรียนการสอนการปฏิบัติการพยาบาลตามหลักฐานเชิงประจักษ์เพื่อการแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ จุดมุ่งหมายของการสอน การประเมินผู้เรียนก่อนสอน การจัดการกระบวนการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนการสอนและข้อมูลป้อนกลับ และสร้างเครื่องมือได้แก่ ชุดการเรียนการสอนแบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณและแบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอน ไปตรวจสอบความตรงและความถูกต้อง ความสอดคล้องของรูปแบบ จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน โดยใช้แบบประเมินความสมเหตุสมผลเชิงทฤษฎี ความเป็นไปได้และความสอดคล้อง มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ ใช้ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) คือ สอดคล้อง ไม่น่าใจและไม่สอดคล้อง กำหนดค่าดัชนีความสอดคล้อง >0.5 หมายถึง มีความสอดคล้องพบว่าค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าระหว่าง 0.67-1.00 จากนั้นจึงนำรูปแบบไปศึกษานำร่อง (pilot study) โดยเลือกนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปี 3 ภาคเรียนที่ 2 ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี ปีการศึกษา 2558 จำนวน 8 คน ที่กำลังฝึกปฏิบัติการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางจิตของกลุ่มที่ 1 ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ทดลองจริง เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการนำไปใช้และแก้ไขข้อบกพร่องที่พบ ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบสามารถพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาได้ แต่นักศึกษาบางคนอาจมีความวิตกกังวลและความเครียดบ้าง เนื่องจากมีทักษะพื้นฐาน ได้แก่ ทักษะการสืบค้น และใช้ภาษาอังกฤษ ค่อนข้างน้อย จึงได้ปรับขั้นตอนการสร้างความตระหนักต่อการปฏิบัติการพยาบาลตามหลักฐานเชิงประจักษ์เตรียมผู้เรียนเป็นรายบุคคลเพื่อให้มีทักษะพื้นฐานก่อนการเรียน จากนั้นได้รูปแบบการเรียนการสอนที่นำมาจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบ (Implementation: research) เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยศึกษาใช้การวิจัยเชิงทดลองแบบกึ่งทดลอง (Quasi-experimental Designs) แบบสองกลุ่มวัดก่อนและหลังการทดลอง (Control group pretest-posttest design) กับนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี ปีการศึกษา 2558 ที่กำลังฝึกปฏิบัติการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางจิตของกลุ่มที่ 3 ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ที่ภายในกลุ่มมีการคะแนนเฉลี่ยสะสม (GPA) เป็น 3 ระดับ คือ สูง กลาง ต่ำ ได้กลุ่มทดลอง จำนวน 8 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 8 คน จัดการเรียนการสอน จำนวน 4 สัปดาห์ กลุ่มทดลองได้รับการสอนตามรูปแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและกลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบ (Evaluation: development) เป็นขั้นการประเมินหลังการเรียนการสอนตามรูปแบบ โดยใช้แบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณและแบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอน และสรุปผลการดำเนินการสอนระหว่างผู้สอนและผู้เรียน รวมทั้งการนำข้อมูลที่ได้จากประเมินผลไปปรับปรุงรูปแบบในทุกขั้นตอนให้มีความสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวิเคราะห์เอกสาร วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ ของนักศึกษายาบาล การจัดการเรียนการสอนรายวิชาการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางจิต หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต แนวคิดทฤษฎีการเรียนการสอนและแนวคำถามการสนทนากลุ่ม ในประเด็นลักษณะการจัดการเรียนการสอน ผลลัพธ์การเรียนรู้ และการประเมินผลรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางจิตใช้ในขั้นตอนที่ 1

2. แบบประเมินความสมเหตุสมผลเชิงทฤษฎี ความเป็นไปได้และความสอดคล้องของรูปแบบ ใช้ในขั้นตอนที่ 2

3. แบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณใช้ในขั้นตอนที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิดการปฏิบัติการพยาบาลตามหลักฐานเชิงประจักษ์ในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางจิตลักษณะเป็นแบบทดสอบอัตนัย ที่มีสถานการณ์เกี่ยวกับอาการและอาการแสดง และการรักษาที่ผู้ป่วยจิตเวชได้รับ และมีการตั้งโจทย์คำถาม ให้ผู้เรียนเขียนตอบจำนวน 9 ข้อ ประเมินความสามารถในการตระหนักรู้ปัญหาการรวบรวมข้อมูลการกำหนดปัญหา การแสวงหาหลักฐานเชิงประจักษ์เพื่อการแก้ปัญหาการประเมินและวิเคราะห์หลักฐานการตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหา การปฏิบัติการแก้ปัญหา การประเมินผลการปฏิบัติงานและการยอมรับข้อสรุปของดำเนินการแก้ปัญหา เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบริค (Scoring rubric) เป็นระดับคะแนนความสามารถ ได้แก่ ระดับดีมาก (3) ดี (2) พอใช้ (1) และปรับปรุง (0) ซึ่งแบบทดสอบนี้ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับตัวชี้วัดระหว่าง 0.67-1.00 และได้รับข้อเสนอแนะให้ปรับภาษาที่ใช้ของโจทย์สถานการณ์ให้มีความชัดเจนขึ้น และหาคุณภาพของแบบทดสอบ โดยทดสอบกับนักศึกษายาบาลชั้นปีที่ 4 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี ที่ผ่านการเรียนวิชาปฏิบัติการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางจิต จำนวน 30 คน และนำคำตอบที่ได้มาพิจารณาความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนก เกณฑ์การคัดเลือกข้อสอบ คัดข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายรายข้อ ระหว่าง 0.20-0.80 ค่าอำนาจจำแนกที่มีค่าตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป

4. แบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอนใช้ในขั้นตอนที่ 3 โดยผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบลิเคิร์ต (Likerttype) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด ซึ่งแบบประเมินนี้ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับตัวชี้วัดทุกข้อ เท่ากับ 1.00 และทดสอบความเชื่อมั่นครอนบาคแอลฟาของแบบประเมินความพึงพอใจได้ เท่ากับ .92 และการแปลความหมายของระดับคะแนนความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ค่าเฉลี่ยของผลคะแนนเป็นตัวชี้วัดตามเกณฑ์ในการวิเคราะห์ตามแนวคิดของเบสต์ (Best, 1977) ใช้เกณฑ์การผ่านอยู่ในระดับพึงพอใจมาก (ค่าเฉลี่ย > 3.50)

การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ระยะก่อนทดลอง

1.1 การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำหนังสือ ขออนุญาตในการทำวิจัยและได้รับการอนุญาตจากคณะกรรมการของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี เพื่อการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่างและป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นโดยชี้แจงวัตถุประสงค์และประโยชน์การวิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทราบและดำเนินการเก็บข้อมูลเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่ยินยอมการเข้าร่วมการวิจัย และได้นำเสนอผลงานวิจัยในภาพรวมเท่านั้น สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มควบคุม ภายหลังเสร็จสิ้นการทำวิจัย ผู้วิจัยได้สอนเสริมประสบการณ์การปฏิบัติการพยาบาลตามหลักฐานเชิงประจักษ์ให้เช่นเดียวกับกลุ่มทดลอง

1.2 ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทุกคน ทำแบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนการฝึกวิชาปฏิบัติการพยาบาลบุคคลที่มีปัญหาทางจิต

2. ระยะทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง ดังนี้

2.1 กลุ่มทดลองเป็นกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนการปฏิบัติการพยาบาลตามหลักฐานเชิงประจักษ์เพื่อการแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณตามรูปแบบในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลบุคคลที่ปัญหาทางจิต โดยผู้วิจัยเป็นผู้สอน มีคุณวุฒิ การศึกษาปริญญาโททางการพยาบาล มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติการพยาบาลตามหลักฐานเชิงประจักษ์และประสบการณ์สอน ไม่ต่ำกว่า 20 ปี ดำเนินการสอน ณ โรงพยาบาลสวนสราญรมย์ กลุ่มละ 8 คน ต่อสัปดาห์ จำนวน 4 สัปดาห์

2.2 กลุ่มควบคุมเป็นกลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติที่ใช้กระบวนการพยาบาลในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลบุคคลที่ปัญหาทางจิต โดยอาจารย์ผู้สอนมีวุฒิการศึกษาปริญญาโททางการพยาบาล มีความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติการพยาบาลตามหลักฐานเชิงประจักษ์และประสบการณ์สอน ไม่ต่ำกว่า 15 ปี ดำเนินการสอน ณ โรงพยาบาลสวนสราญรมย์ กลุ่มละ 8 คน ต่อสัปดาห์ จำนวน 4 สัปดาห์

3. ระยะหลังการทดลอง ให้กลุ่มตัวอย่างทุกคน ทำแบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณหลังสิ้นสุดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติทันที และประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอน

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยข้อมูลคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังการทดลองรูปแบบของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม วิเคราะห์ด้วยสถิติ wilcoxon signed ranks test และการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนและการทดลองรูปแบบ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม วิเคราะห์ด้วยสถิติ Mann-Whitney U test

ผลการวิจัย

1. รูปแบบการเรียนการสอนการปฏิบัติการพยาบาลตามหลักฐานเชิงประจักษ์เพื่อการแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ มี 5 องค์ประกอบได้แก่ (1) จุดมุ่งหมายการสอนเพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ (2) การประเมินผู้เรียนก่อนสอน (3) การจัดกระบวนการเรียนการสอน 9 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 การสร้างความตระหนักรู้ต่อการปฏิบัติการพยาบาลตามหลักฐานเชิงประจักษ์ ขั้นที่ 2 การประเมินภาวะสุขภาพขั้นที่ 3 การกำหนดประเด็นปัญหาทางคลินิก ขั้นที่ 4 การใช้คำถามตาม PICO Format ที่มีองค์ประกอบหลักคือปัญหา (Problem) กิจกรรมการแก้ปัญหา (Intervention) กิจกรรมเปรียบเทียบ (Counter intervention) และผลลัพธ์ที่ต้องการ (Outcome) เพื่อการสืบค้นหาหลักฐาน/งานวิจัย ขั้นที่ 5 การประเมินและวิเคราะห์หลักฐาน/งานวิจัย ขั้นที่ 6 การตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหาตามการปฏิบัติการพยาบาลหลักฐานเชิงประจักษ์ ขั้นที่ 7 การดำเนินการปฏิบัติการพยาบาลตามหลักฐานเชิงประจักษ์ ขั้นที่ 8 การประเมินผลปฏิบัติการขั้นที่ 9 การประเมินข้อสรุป (Evaluation) และการยอมรับข้อสรุปการแก้ปัญหา (Acceptance Finding) (4) การประเมินผลการเรียนการสอนใช้แบบทดสอบความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณได้แก่ การตระหนักรู้ปัญหา การรวบรวมข้อมูลและการพิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล การกำหนดปัญหาและการตั้งสมมติฐาน การแสวงหาหลักฐานเชิงประจักษ์เพื่อการแก้ปัญหาคารประเมินและวิเคราะห์หลักฐาน การตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหาคารปฏิบัติการแก้ปัญหา การประเมินผลการปฏิบัติงาน และยอมรับข้อสรุปของดำเนินการแก้ปัญหา และแบบประเมินความพึงพอใจต่อการเรียนการสอน (5) ข้อมูลป้อนกลับ เป็นองค์ประกอบนำข้อมูลที่ได้จากการสะท้อนคิดและข้อคิดเห็นในแต่ละขั้นตอนไปปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพ

ความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาของกลุ่มทดลองหลังการสอนตามรูปแบบมีคะแนนเฉลี่ยภาพรวมอยู่ในระดับดี ส่วนกลุ่มควบคุม มีคะแนนเฉลี่ย ภาพรวมอยู่ในระดับพอใช้ และเมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยรายด้านของกลุ่มทดลอง พบว่า การแสวงหาหลักฐานเชิงประจักษ์เพื่อการแก้ปัญหาคัดเลือกวิธีการแก้ปัญหา และการยอมรับข้อสรุปของดำเนินการแก้ปัญหา อยู่ในระดับดี ส่วนการรวบรวมข้อมูลและการพิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูลการกำหนดปัญหาและการตั้งสมมติฐานและยอมรับข้อสรุปของดำเนินการแก้ปัญหา อยู่ในระดับพอใช้

การเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังใช้รูปแบบ พบว่าหลังการทดลอง มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 ดังตารางที่ 1 และเมื่อเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณระหว่างกลุ่มที่ได้รับการสอนตามรูปแบบ กับกลุ่มที่ได้รับการสอนตามปกติ พบว่า คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณก่อนและหลังการทดลองรูปแบบของกลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลอง โดยใช้สถิติ wilcoxon signed ranks test

ความสามารถ	กลุ่มควบคุม (N=8)			กลุ่มทดลอง (N=8)		
	Mean Rank	Z	Asym.Sig (2-tailed)	Mean Rank	Z	Asym.Sig (2-tailed)
การแก้ปัญหาอย่างมี วิจารณญาณ	3.90	-1.89	0.058	4.50	-2.52	0.012*

Based on negative ranks*p-value < 0.05

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ ก่อนและหลังการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติ Mann-Whitney U test

กลุ่มตัวอย่าง	N	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง		
		Mean Rank	Z	p-value	Mean Rank	Z	p-value
กลุ่มควบคุม	8	7.19	-0.76	0.463	4.57	-2.79	0.004*
กลุ่มทดลอง	8	8.93			11.00		

*p-value< 0.05

2.3 ระดับความพึงพอใจของนักศึกษาต่อรูปแบบการเรียนการสอนของกลุ่มทดลองภาพรวม มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุม และมีระดับคะแนนอยู่ในระดับมาก และมีบางประเด็นมีระดับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ได้แก่ เนื้อหาส่งเสริมกระบวนการคิดและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การช่วยให้นักศึกษามีการค้นคว้า สืบค้นข้อมูลที่หลากหลาย และมีการสะท้อนคิดให้กับนักศึกษาเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไข

อภิปรายผล

1. รูปแบบการเรียนการสอนการปฏิบัติการพยาบาลตามหลักฐานเชิงประจักษ์เพื่อการแก้ปัญหามีวิจารณญาณ เป็นแบบแผนการปฏิบัติการที่เป็นระบบ ที่มีแนวคิด ทฤษฎี หลักการ ที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน โดยมีจุดมุ่งหมายของการสอนที่จะพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาให้กับผู้เรียนมีการประเมินผู้เรียนก่อนสอนเพื่อให้ทราบถึงทัศนคติต่อการเรียน

ทักษะพื้นฐานที่จำเป็น และความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ มีกระบวนการเรียนการสอนการปฏิบัติการพยาบาลตามหลักฐานเชิงประจักษ์ 9 ขั้นตอนและวิธีการสอนในแต่ละขั้นตอนสอดคล้องกับการพัฒนากระบวนการแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ มีการประเมินผลการเรียนการสอนที่ส่งผลถึงผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นและมีการให้ข้อมูลป้อนกลับแต่ละองค์ประกอบเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้รูปแบบมีประสิทธิภาพ จากรูปแบบที่มีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกัน ทำให้มีความชัดเจน สอดคล้องทั้งกระบวนการเรียนการสอนและผลการเรียนรู้ที่จะพัฒนาทักษะทางปัญญาของผู้เรียนให้มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณได้ (Gagné, 1985) สำหรับกระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบ เริ่มตั้งแต่การสร้างความรู้ความตระหนักและทัศนคติที่ดีต่อการเรียนทำให้ลดความเครียดและความวิตกกังวลของผู้เรียน การใช้คำถาม เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถกำหนดประเด็นปัญหา โดยใช้ PICO Format สืบค้นข้อมูลให้ครอบคลุมทั้งงานวิจัยที่มีคุณภาพ ความต้องการหรือค่านิยมของผู้รับบริการ และความเชี่ยวชาญจากพยาบาลในคลินิก จากนั้นผู้เรียนนำข้อมูลมาเรียบเรียง แยกแยะ จัดหมวดหมู่ พิจารณาไตร่ตรองข้อมูล ซึ่งทำให้ผู้เรียนสามารถจำแนก (Discrimination) คิตรวจยอด (Defined concept) และการแก้ปัญหา (Problem solving) ได้ (Smith, 2011) สอดคล้องกับการศึกษาการพัฒนาการเรียนการสอนการพยาบาลโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในหลักสูตรพยาบาลศาสตร์บัณฑิตของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความสามารถและเจตคติในการพยาบาลโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ของนักศึกษาพยาบาล โดยดำเนินการเป็น 3 ระยะ คือ ระยะเตรียมความพร้อม ระยะการพัฒนากระบวนการสอนและระยะการประเมินผล ผลการดำเนินงานพบว่า นักศึกษาพยาบาลมีเจตคติที่ดีต่อการนำผลการวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลและมีความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์เพิ่มขึ้น (ทัศนีย์ เกริกกุลธร และปานทิพย์ ปุรณานนท์, 2552) ดังนั้นรูปแบบที่ได้พัฒนาขึ้น มีองค์ประกอบที่สัมพันธ์กันและเป็นระบบ ทำให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณได้

2. ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอน นักศึกษาที่ได้รับการสอนตามรูปแบบมีความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่านักศึกษาที่เรียนตามรูปแบบปกติและคะแนนความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนตามรูปแบบในระดับมาก สามารถอธิบายได้ว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นสามารถพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณให้กับผู้เรียนได้ โดยในกระบวนการเรียนการสอน 9 ขั้นตอน ผู้เรียนจะเกิดการพัฒนาทักษะย่อย ในการตระหนักรู้ปัญหา การรวบรวมข้อมูลและการพิจารณาความน่าเชื่อถือของข้อมูล การกำหนดปัญหาและการตั้งสมมติฐาน การแสวงหาหลักฐานเชิงประจักษ์เพื่อการแก้ปัญหาการประเมินและวิเคราะห์หลักฐาน การตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหา การปฏิบัติการแก้ปัญหา การประเมินผลการปฏิบัติงาน และยอมรับข้อสรุปของดำเนินการแก้ปัญหาได้ การเกิดทักษะย่อยเหล่านี้ ทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดและลงมือแสวงหาความรู้ เพื่อนำมาประมวลผลคำตอบหรือข้อสรุปด้วยตนเอง การประเมินและวิเคราะห์หลักฐาน และการตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหา (Ellis, 2013) รวมทั้งวิธีการสอนใช้การกระตุ้น การอภิปรายกลุ่ม การมอบหมายงานและการสะท้อนคิดอย่างมีวิจารณญาณ (Critical reflection) ในแต่ละขั้นตอน จะทำให้ผู้เรียนได้ทบทวนเหตุการณ์หรือการดำเนินการอย่างรอบคอบ แสดงความคิดเห็นเชิงเหตุผล เสนอความคิดเห็นได้อย่างอิสระ หรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนตั้งคำถาม ผู้สอนเป็นที่ปรึกษา การเรียนการสอนลักษณะนี้จะช่วยส่งเสริมการคิดขั้นสูง เช่น การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาและการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้ (ปิยานี ณ นคร, ดนุลดา จามจรี, ดรุณี ชูณะวัต และมนัส บุญประกอบ, 2559) สอดคล้องกับ ทัศนีย์ เกริกกุลธร (2553) ที่ได้สรุปบทเรียน "วิธีการสอนใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ให้ประสบความสำเร็จ" ว่าขั้นตอนการสอนควรมีเทคนิควิธีการสอน ได้แก่ การตั้งคำถาม PICO Format การใช้คำถามสะท้อนความคิดจนเห็นภาพปัญหาและคำตอบที่นักศึกษาต้องการอย่างชัดเจน การสืบค้นหลักฐานเชิงประจักษ์ ผู้สอนอาจต้องช่วยในสืบค้นและร่วมในการพิจารณาการตรวจสอบผลการปฏิบัติสร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ รับฟังปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอน วิธีการสอนนี้จะทำให้ผู้เรียนสนใจมุ่งมั่น มีความสุข และพึงพอใจต่อผลลัพธ์การปฏิบัติการพยาบาลให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

สรุป

รูปแบบการเรียนการสอนการปฏิบัติการพยาบาลตามหลักฐานเชิงประจักษ์เพื่อการแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ มี 5 องค์ประกอบ คือ (1) จุดมุ่งหมายการสอน (2) การประเมินผู้เรียนก่อนสอน (3) กระบวนการเรียนการสอนมี 9 ขั้นตอน (4) การประเมินผลและ (5) ข้อมูลย้อนกลับ การดำเนินการเรียนการสอนจะสามารถพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียนได้ โดยใช้คำถามและการสะท้อนคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นวิธีการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนสนใจ กระตือรือร้นและความพึงพอใจในการเรียนการสอนดังกล่าว

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบไปใช้

สถาบันการศึกษาพยาบาลควรนำรูปแบบการเรียนการสอนการปฏิบัติการพยาบาลตามหลักฐานเชิงประจักษ์เพื่อการแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณ ไปใช้ในรายวิชาอื่นๆ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาแบบไปข้างหน้าเพื่อศึกษาการคงอยู่ของสมรรถนะในการแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณของผู้เรียน
2. ควรศึกษาประสิทธิผลการเรียนการสอนปฏิบัติการพยาบาลตามหลักฐานเชิงประจักษ์เพื่อแก้ปัญหาอย่างมีวิจารณญาณในรายวิชาอื่นๆ

รายการอ้างอิง

- จันทรา พรหมน้อย, เนตรนภา พรหมเทพ และศมนันท์ ทศนีย์สุวรรณ. (2555) . ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 4 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. **วารสารพยาบาลสงขลานครินทร์, 32(3)**, 1-9.
- พริยลักษณ์ ศิริสุภลักษณ์. (2556) . การสอนนักศึกษาพยาบาลเพื่อพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ. **วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครราชสีมา, 19(2)**, 5-19.
- ไพฑูริย์ สีนลารัตน์. (2557). **หลักและเทคนิคการสอนระดับอุดมศึกษา** (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฟองคำ ดิลกสกุลชัย. (2551). **การปฏิบัติการพยาบาลตามหลักฐานเชิงประจักษ์ หลักการและวิธีปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: พีวี-วัน พิมพ์.
- ลัดดาวัลย์ ไวยสุระสิงห์ และ สุภาวดี นพจุจินดา. (2554). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้สภาพจริง เพื่อเสริมสร้างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุพรรณบุรี. **วารสารการพยาบาลและการศึกษา, 4(3)**, 63-77.
- สุระพรรณ พนมฤทธิ์, สุภาวดี เจริญสุข, และนันท์กาน อนันต์ชัยพิชิตนา. (2554) การเรียนรู้โดยการกำกับตนเองของนักศึกษาพยาบาลที่มีกระบวนการรู้ความสามารถของตนเองแตกต่างกัน. **วารสารการพยาบาลและการศึกษา สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข, 4(2)**, 104-109.
- ทศนีย์ เกริกกุลธร. (2553). **การพยาบาลโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ ขั้นตอนการปฏิบัติและกรณีศึกษา**. สระบุรี: ศูนย์การพยาบาลโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี.
- ทศนีย์ เกริกกุลธร และปานทิพย์ ปุณณานนท์. (2552). **การพัฒนาการเรียนการสอนการพยาบาลโดยใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต** (รายงานการวิจัย). สระบุรี: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี.

ปิยาณี ฅ นคร, ดนุสดา จามจุรี, ตรุณี ชุณหะวัต และมนัส บุญประกอบ. (2559). การศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนผ่านสารสนเทศเพื่อพัฒนากระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณในนักศึกษาพยาบาล. **วารสารพยาบาลรามธิบดี**, 22(2), 206-221.

Best, John W. (1977). **Research in Education** (3rd ed.). Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice Hall, Inc.

Gagné, R. M. (1985). **The conditions of Learning and Theory of Instruction** (4th ed.). New York: CBC College.

Glaser, R. (1965). Toward a behavioral science base for instructional design. In Robert Glaser (Ed.), **Teaching machines and programmed learning (Vol.2) :Data and directions**. Washington, D.C. : National Education Association.

Ellis, P. (2013). **Evidence-based Practice in nursing** (2nd ed.). California: SAGE Publications.

Smith, E. (2011). Teaching Critical reflection. **Teaching in Higher Education**, 16(2), 211-223.